

300 éve született Immanuel Kant

A 2024-es esztendőben emlékeztünk meg Immanuel Kant születésének háromszázadik, egyben halálának százhuszadik évfordulójáról. Ebből az alkalomból az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának Filozófia Intézete és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karának Filozófia Tanszéke közösen szervezett nagyszabású konferenciát *Kant 300: Filozófia „emberi álláspontról”* címmel, az esemény megnyitóját április 22-ére, Kant születése napjára időzítve. A színvonalas konferencia, amelyen néhány kivételtől eltekintve sikerült felvonultatni a magyar nyelvű kortárs Kant-kutatás szinte valamennyi jelentősebb alakját, méltó megemlékezés volt a német gondolkodóra, egyben bizonyította – mind az előadói és hallgatói érdeklődés, mind az előadások jelentős részének témája révén –, hogy a résztvevőket nem pusztán az évforduló megemlékezési kényszere mozgósította, hanem az a meggyőződés is, hogy Kant kérdésfelvetései ma is meggondolkodtatóak, mai problémáink megoldásának a kiindulópontját is jelenthetik. A konferencia során és utána folytatott szakmai beszélgetések, egyeztetések során alakult ki az a konszenzus, hogy érdemes lenne a konferencia előadásai nyomán létrejövő szövegeket, tanulmányokat összegyűjtve, egymás kontextusának felmutatásával kiadni, gondolva arra is, hogy a Kant filozófiájáról való megemlékezés ne maradjon egyszeri, hamar feledésbe menő alkalom, hiszen az ott elhangzottak megérdemlik, hogy maradandó formában is megörökíttessenek. A nagy terjedelmre való tekintettel a *Magyar Filozófiai Szemle* és a *Kellék* szerkesztőségei, valamint az érintett szerzők megállapodása alapján két hasonló terjedelmű, hasonló számú szerző tollából származó tematikus szám jelenik meg a két folyóiratban, törekvéseink szerint ugyanabban az időben. A két Kant-szám összeállítása során tendenciaszerű tematikus csoportosításra törekedtünk; a *Kellék*be inkább Kant *esztétikájával*, *antropológiájával*

DOI: 10.61901/Kellek.2024.71.01

A szerző a HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont Filozófiai Intézetének tudományos főmunkatársa; a *Kellék* szerkesztője.

Email: mester.bela@abtk.hu

kapcsolatos, valamint a *világpolgárság* gondolatát taglaló írások kerültek, míg az ismeretelméleti és a tudományfilozófiai elemzések inkább a *Magyar Filozófiai Szemlébe*; azonban az nem volt, nem lehetett célunk, hogy elvágólag különítsük el egymástól ezeket a témákat. Azt, hogy egymás mellett, egyidőben két Kant-szám is megjelenjék, a születési és a halálozási évforduló mellett az is indokolja, hogy régen szentelt már nagyobb összeállítást a kantianizmusnak a magyar nyelvű szaksajtó. Annak idején Magyarországon Kant halálának kettőszázadik évfordulóját jobbra csak a *Világosság* összeállítása jelezte (2004/6), amely mai (akkori) reflexiókkal kiegészítve közli újra ugyanennek a lapnak régi híres Kant-összeállítását a kritikai fordulatról (1972/6. szám, *Melléklet*); a *Kellék* viszont egész tematikus számmal emlékezett meg az évfordulóról (2004, 24. szám). Húsz év hosszú idő. Az akkori tematikus szám szerzői közül többen már nincsenek közöttünk (Kelemen János, Rathmann János, Vajda Mihály), a mostani szerzők között pedig akad, aki akkor még életkoránál fogva nem publikálhatott. Jó látni azonban, hogy e nemzedékváltásnyi idő elteltével is jelentős a kontinuitás a *Kellék* egykori és mai Kant-számainak szerzőgárdájában és tematikájában, természetesen anélkül, hogy a szerzők ugyanazt ismételnék kedves témáikról. (A jelen szám szerzői közül már a 2004-es Kant-számba is írtak Ábrahám Zoltán, Mesterházi Miklós és Valastyán Tamás, valamint jómagam, aki húsz évvel ezelőtt szerzőként, most szerkesztőként szerepelek.)

Lapszámunk egy tág értelemben vett antropológiai fókuszú tanulmányblokkal indul (Ullmann Tamás, Dornbach Márton és Szegedi Nóra írásai), amelyet Gyenge Zoltán történeti megközelítésű elemzése követ. Tematikus számunk gerincét esztétikai elemzések adják, élükön ellenpontként egy alapján esztétikai fogalom, a *zseni* esztétikán *kívüli* használatáról szóló dolgozattal (Danka István), majd Gálosi Adrienne, Tánczos Péter, Valastyán Tamás, Loboczky János és Mikáczó Alexandra írásaival; végezetül a kanti kozmopolitizmust különböző szemszögből tárgyaló három értelmezés zárja az összeállítást Ábrahám Zoltán, Olay Csaba és Mesterházi Miklós tollából.